

priekšsēdētāja;
Inta Rudzīte – LRB valde;
Indra Tuņa – LRB valde;
Laura Lūse – LRB valde;
Māris Jēkabsons – LRB valde;
Dita Murziņa – LRB valde;

Juris Pavlovs – LRB valde;
Rasma Lezdiņa – LRB valde;
Aija Brīvniece – LRB valde;
Jānis Tolpežņikovs – LRB valde;
Inita Smila - revidente
Vēlēsim sev veiksmi, jaunas idejas

un to radošu piepildījuma 2014. gadā, 10. Baltijas valstu restauratoru triennāles gadā, LRB 25. pastāvēšanas gadā.

Informāciju apkopojā
Inta Rudzīte

Kas mani ieinteresēja Mollīna grāmatās?

Mollīna tipogrāfija (1588-1625) ir pirmā grāmatu izdevniecība Latvijas teritorijā Rīgā, kam tagad ir nozīmīgs datums - 425 gadu jubileja. Katalogos minēti 188 Mollīna izdevumi. Mūsu LU Akadēmiskā bibliotēkā atrodas 80 Mollīna izdevumi.

Sadarībā ar Rudīti Kalniņu parādījās doma par Mollīna grāmatu izpēti. Kā papīra speciālisti mani interesē, pirmkārt, papīrs. Es jau zināju, ka šajā laika posmā - 16 gs. beigās un 17.gs. sākumā Eiropas centrā visbiežāk papīra ražošanai tika izmantoti lini. Parasti, kad runā par papīra izgatavošanu no līnām, tad saka, ka papīrs izgatavoja no līnu lupatām.

Es domāju, ka papīru izgatavoja arī no līnu stiebrēm, speciāli apstrādāja tos papīra iegūšanai bez līnu audumu iepriekšējās izgatavošanas un to izmantošanas. Kad es pateicu

šo domu Viļņas universitātes Seno grāmatu speciālistiem, viņi bija mazliet pārsteigti. Viļņā izgatavoja papīru un iespiesta grāmatu no 1522. gada. Speciālisti man stāstīja, ka Viļņā jau sen bija četras dzimavas papīra izgatavošanai un visur izmantoja līnu lupatu.

Labi saskatāms, ka papīrs ir ļoti atšķirīgs pēc kvalitātes. Gribas salīdzināt līnu šķiedras dažādos grāmatu papīros, kas bija iespiesti ne tikai Mollīna tipogrāfijā, bet arī citās valstīs. Noskaidrot, kādas ir papīra šķiedras īpatnības. Vispārēji, paskatīsim...

Varbūt ar lielu ticamības pakāpi izdodas secināt, no kurienes papīrs tika saņemts Mollīna tipogrāfijai (no Viļņas? No Kenigsbergas?), jo te, Latvijas teritorijā, pēc man zināmiem avotiem, papīru saka izgatavot tikai no 1677. gada (Tome).

Pētīt bieži iznāk, kad atrodas atbilde uz vienu vai pat diviem jautājumiem un tad parasti rodas jauni jautājumi. Mans darbs kopā ar Rudīti Kalniņu par Mollīna grāmatām ir tikai sākumā. Tas ir liels darbs. Pagaidām es nezinu, ko es atradīšu, bet noteikti būs interesanti!

Ļubova Beļkova

Dr.chem., ķīmijtehnoloģe

Latvijas Restauratoru biedrības avīze Nr.59

ISSN 1691-0966

Iznāk kopš 1997. gada novembra.

Adrese:

Vecpilsētas iela 7, Rīga LV 1050, tālr. 67213273

Iznāk 4 reizes gadā

Redaktore D. Murziņa

e-pasts: dita.mp@apollo.lv

Korektore A. Brīvniece

Viesredaktors Māris Jēkabsons

Mājas lapa:

www.restauratorubiedriba.lv

Dārgie, kolēģi!

Vēlamies Jums atgādināt, un dažus informēt, ka šogad Latvijas Restauratoru biedrība svin 25.gadu jubileju! Kā jau izskanēja LRB kopsapulcē svinības plānotas Bauskas pilī, domājams, 13.jūnijā. Pasākuma svinīgajā daļā būs iekļauta arī Restauratoru biedrības "Goda Balvas" pasniegšana.

Tātad, mēs, LRB kopsapulcē ievēlētā Goda Balvas komiteja, Ieva Poriete, Ilze Bula, Zane Kēlere no Jums gaidām nominantus balvai!

Ierosinājumā - vārds, uzvārds, pievienojot nelielu aprakstu par ko un kāpēc Jūsu izvīrtais kandidāts būtu pelnījis šo balvu (tas varētu būt unikāla kultūras pieminekļa sarežģīta un veiksmīga restaurācija, interesanta restaurējamā objekta izpēte, atzīts pedagoga darbs preventīvās konservācijas jomā ...utt.)!

Pieteikumus sūtīt zanekelere@yahoo.com vai ilze.bula@lnb.lv (tel.26042411) Atgādinām LRB Goda Balvas nolikuma galvenos punktus (**Restauratoru avīze Nr.8**):

- Goda balvu piešķir LRB biedram vai biedru grupai (kolektīvam) par nozīmīgiem sasniegumiem kultūras mantojuma aizsardzības teorijā un praksē.
- Priekšlikumus Goda balvas piešķiršanai var izvirzīt: fiziskas personas, LRB biedri vai biedru grupa; juridiskas personas kā muzeji, arhīvi, VKPAI un citi.
- Iesniegums ar pamatojumu balvas piešķiršanai iesniedzams LRB priekšsēdētājam vai kādai no izraudzītās komitejas personām. Iesniegumus balvas piešķiršanai pieņem gada 1. ceturksnī, bet ne vēlāk kā līdz 31. martam.

Cieņā

Goda Balvas komiteja

Restauratoru biedrības avīze

2014. gada marts

Nr. 59

Ar lepnumu pastāstam, ka uz mūsu 10. Baltijas valstu restauratoru triennāles konferenci Līdzsvaru meklējot: saglabāšana, izmantošana, restaurācija ieradīsies ICCROM ģenerāldirektors DrStefanoDeCaro!

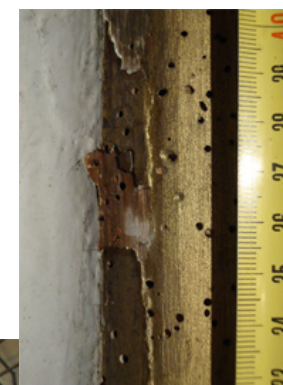
ICCROM ģenerāldirektors izsaka atzinību, ka Latvija pirms diviem gadiem, 2012. gada 31. martā, pievienojusies ICCROM, un vēlētos teikt atklāšanas runu "Kultūras mantojuma aizsardzība saskaņā ar nacionālajiem un starptautiskajiem plāniem" (Theprotectionofculturalheritageaccording to nationalandinternationalperspectives).

Erasmus projekts Kuldīgā.

Saulainā 14. oktobra rītā Rīgas Celtniecības koledžas pagalmā, kur norunāta mūsu tikšanās vieta, satiekamies mēs - 4 Celtniecības koledžas restaurācijas nodaļas studentes un 6 vācu studentes no Hildeshaimas Lietišķo zinātņu un mākslas augstskolas (HAWK,Vācijā), lai dotos uz Kuldīgu, kur jau otro gadu pēc kārtas norisināsies Sv. Trīsvienības katoļu baznīcas iekārtu restaurācijas darbi. Bez mums Erasmus sadraudzības projektā piedalās tekstila restauratore Eva Jordan – Fārbaha, kura uz Kuldīgu dodas pētīt mācītāju apģērbus - sutas, RCK pasniedzēja Māra Bogustova, kura palīdzēja organizēt un vadīt projekta norisi un restaurācijas darbus, kā arī šī notikuma lielākais organizators un labā nozīmē - „vaininieks”, zinātniskās izpētes darbu

vadītājs Mihaels fon der Golcs.

Ar nelielu satraukuma sajūtu par neziņu, kas mūs sagaidīs galamērķī, kāda būs baznīca, kā veiksies sadarbība ar vācu studentēm, dodamies ceļā uz Kuldīgu. Gan laiks rādīs kā būs, taču tikmēr jāizbauda ceļš līdz Kuldīgai, jo rudens mainīgie laikapstākļi, kur saule, lietus un pat bieža migla sajaukumā ar Kurzemei raksturīgajām ainavām, veido diezgan eksotiskus dabasskatus.

Nokļuvuši Kuldīgā, dodamies uz savu apmešanās vietu – baznīcas re-kolekciju māju, kas atrodas turpat blakus mūsu Sv. Trīsvienības katoļu baznīcai, un viss vienā pagalmā. Sajūta tāda, ka esam nonākušas kādā pasakā, bet jūsmošanai par skaisto vietu pagaidām laika nav, jānoliek mantas un jādodas uz pirmo oficiālo tikšanos ar vācu biedriem. Beidzot nu sapazīstamies viens ar otru tuvāk, daži vārdi par sevi, un tad klāt lielais brīdis – ejam aplūkot baznīcu arī no iekšpuses.

Ārpusē baltā, salīdzinoši askētiskā ēka, patiesībā, maldina. Nokļūstot iekšpusē, par spīti nolūpušajām sienām vai ķirņu sagrauztajām koka detaļām, pat nedaudz aizraujas elpa, cik skaisti šeit ir. Šī baznīca savā svinīgumā pārspēj daudzas iepriekš redzētās, un domāju, tie, kas sirdī īsteni restauratori, domās saberzē rokas par tik patīkamu objektu, un nevar vien sagaidīt, kad varēs ņerties klāt.

Baznīcas glābšanas darbi sākas nākošajā dienā. Mūs sadala grupās un katrai grupai arī iedala savus darbus. Vienai - ērģeļu prospekts, otrai - ērģeļu ausis, citām - sānu altāri. Un tās pirmās pāris dienas paiet, kamēr iepazīstam iepriekšējā gadā izveidotus izpētes materiālus, salīdzinām tos ar pašreizējo situāciju. Veicam foto fiksācijas, diskutējam par darbības plāniem un piemērotākajiem konservācijas materiāliem, kā arī veicam šo konservācijas materiālu testēšanu. Galvenās problēmas, ar kurām saskaramies ir milzīgu apmēru ķirņu bojājumi, koka iekārtas būtībā

kopā vēl satur tikai uz tām esošā krāsa. Darbi jāveic uzmanīgi, lai nekaitētu objektam.

Otrajā nedēļā darbi turpinās, bet pilnīgi visam iecerētajam laika neatliek. Tiek nostiprināta polihromija abiem sānu altāriem visur, kur spējam tikt klāt. SAVEDAM kārtībā abas ērģeļu ausis, kā arī tiek nostiprināta daļa no ērģeļu korpusa, taču bez tā darbu pietiek teju veselai restauratoru paaudzei.

Būtiskākais, ko šo divu nedēļu laikā esam ieguvuši ir, pirmkārt, saprast to, ko pa īstam nozīmē - restaurēt. Tā bija iespēja izprast restaurācijas procesu, saprast, ka tas ir komandas darbs, kurā viens no vissvarīgākajiem procesiem, patiesībā, ir diskusija - tiek meklēti risinājumi dažādām darbu gaitā radušām problēmām. Otrkārt, šajās divās nedēļās mēs savā starpā sazinājāmies angļiski, tāpēc arī tā bija laba prakse angļu valodas uzlabošanai.

Un, protams, divas nedēļas tika pavadītas kopā strādājot ar vācu meitenēm – tuvāk iepazīnām vācu mentalitāti, arī viņu vērtības. Kā arī HAWK augstskolas studijas vairāk tendētas izprast un zināt ķīmiskos procesus, ko mēs šo divu nedēļu laikā centāmies izmantot – nekautrējāmies jautāt par materiāliem, to sastāviem, iedarbību uz restaurējamo objektu, u.c.

Baiba Šomase (RCK)

Pieminot Jāzepu Viļļu (1937- 2013)

Mūsu vidū vairs nav Latvijas Nacionālā mākslas muzeja stāglezniecības restauratora vecmeistara Jāzepa Viļļas, labestīgā, ar humora dzirksti apveltītā kolēģa. Tagad mūsu domas viņu sastop jau Mūžībā.

Jāzepam vienmēr bija mīļa dzimtā Ainažu puse. Te viņš bija tuvu Dabai,

Skolotāja daudzinajums.

Kad uzzināju, sevi pieteica pārdomas par izzudušo no frekvencēm, caur kurām starp mums ir cilvēks. Tostarp tagad vien atmiņās paliekošais un savā jaunībā paspējušais būt arī kinomehāniķis un elektriķis – montieris. Savas gaitas šajā saulē aizsākušais Limbažu rajona Ainažu ciema Dumbrajos.

Ainažu puse tradicionāli saistās ar jūru. Un Ainažu ostas tilts ir arī uz Kultūrkapitāla fonda klajā laistā izdevuma Gleznotājs Matvejs Tīts pirmā vāka. Izstādei 1999. gadā.

Atskatoties uz sava kolēģa un

kuru izjuta un mīlēja, tāpat kā mākslu. Te aizsākās ceļš uz Rīgu un iestāšanās Valsts Mākslas akadēmijas Pedagoģijas nodaļā 1969.gadā.

Jāzeps raksturīgās īpašības – centīgums, atbildības sajūta un pastāvīga tiekšanās pilnveidot meistarību, deva viņam iespēju pēc studijām akadēmijā 1973.gadā kļūt par gleznu restauratoru. Mūsu restaurācijas skolas pamatlicējs Ādolfs Kozorovickis bija viņa pirmais skolotājs. Tālāk profesionālās iemaņas tika vairākkārt papildinātas Maskavā Vissavienības zinātniski pētnieciskajā restaurācijas institūtā pie Larisas Jaškinas. Arī Ivana Aivazovska galerijā Feodosijā un Otavā, Kanādā.

Jau mākslas akadēmijā pedagoga grafiķa Zigurda Zuzes vadībā Jāzeps izkopa zīmēšanas tehniku, iegūstot par šo priekšmetu augstāko atzinību.

skolotāja darba gaitām, visspilgtāk atmiņā ir palicis viss saistītais ar šo izstādi. Un, liekot roku uz sirds, var droši teikt, ka tā ir pats īpašākais, ko veicis Jāzeps Viļļa kā muzeja darbinieks, restaurators stāglezniecības specialitātē un pedagoģijas – glezniecības nodaļu beigušais lietpratējs.

Godīgi atceroties un iedziļinoties personības būtībā, te ir runa par cilvēka iekšējā sevis zvaigžņu stundu. Neveltī uz izdevuma Gleznotājs Matvejs Tīts ceturtā vāka skatāms bez šaubām pats īpašākais Jāzepa Viļļas fotoportrets

Jāzeps šo meistarību varēja parādīt, veicot sarežģītu rekonstrukciju Jāņa Rozes gleznai „Landrāta Šulca portrets”. Savā ilggadējā darba mūžā, veicot daudzu stāglezniecības darbu izpēti un restaurāciju, Jāzeps kļūst par atzītu ekspertu latviešu gleznotāju klasiku tehnikas un tehnoloģijas jomā, it īpaši pārzinot Vilhelma Purviša un Jāņa Rozentāla darbus. Nozīmīgs ir arī viņa ieguldījums daudzu altārgleznu restaurācijā.

Paliekošs ir Jāzepa Viļļas ieguldījums mākslas darbu saglabāšanā. Paveiktās restaurācijas glabā viņa rokas pieskārienus. Bet mūsu atmiņās paliek viņa kautrais smaids un gatavība vienmēr palīdzēt citiem kolēģiem.

*Ar atmiņām dalījās
Ingrīda Raudsepa*

kāds jebkad ir publicēts.

Un, skatot to kā pievienotu rindiņam in memorium, interesanti savā starpā korelē fakts no Ingrīdas Raudsepas Pieminot Jāzepu, par zīmēšanas tehnikas izkopšanu līdz pašai augstākajai atzīmei, un piemiņas albūmiņa māksliniekam Titam (1912.–1978.) pirmajā lappusē mūs uzlūkojošais Matveja pašportrets.

*Ar sauļotiem vārdiem
Zigmunds Lūsis*

Ieskats Latvijas Restauratoru biedrības kopsapulcē.

Latvijas Restauratoru biedrības (turpmāk – LRB) ikgadējā kopsapulce notika 2014.gada 31.janvārī un tā bija

tiesīga strādāt, jo bija ieradušies 86 no 166 biedrībā esošajiem biedriem.

Kopsapulces darba kārtība:

1. LRB priekšsēdētājas D.Čolderes atskaite, Restauratores I.Smilas atskaite.

2. 2014.gada jubilaru sveikšana.

3. Valsts Kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas vadītāja J.Dambja informācija par Latvijas dalību ICCROM un par citām starptautiskajām kultūras mantojuma aizsardzības organizācijām.

4. Izmaiņas LRB statūtos.

5. Atskaite par 10.Baltijas valstu triennāles organizāciju. Darba grupas vadītāja I.Rudzīte.

6. Dažāda informācija un debates.

7. Jaunās LRB vadības un valdes vēlēšanas.

Pirms darba sākšanas pēc D.Čolderes aicinājuma tiek noturēts klusuma brīdis, pieminot aizsaulē aizgājušos kolēģus – stāglezniecības restauratorus Inesi Sakni, Jāzepu Viļļu un monumentālās glezniecības restauratoru Jāni Bokmani.

1. LRB priekšsēdētājas D.Čolderes atskaite:

2014. gads vērtējams kā sarežģīts valstij, sabiedrībai, restauratoriem - gan Rīgas pils degšanas kontekstā, gan traģisko notikumu dēļ Zolitūdē. Savā stāstījumā D.Čoldere min galvenos pasākumus, ko organizējusi LRB valde:

- ikgadējā tradicionālā ekskursija uz Lietuvu (Kauņa, objekti gar Nemunu, Kuršu kāpa);

- jaunizveidotā Marka Rotko centra apmeklējums Daugavpilī;

- notikuši 10 semināri – lekcijas par dažādām tēmām;

- kolektīvi apmeklēja Latvijas glezniecības vecmeistara Jūlija Federa izstāde;

- kolektīvi pameklēts Nacionālais Mākslas muzejs un Rīgas Doms, lai iepazītos ar konservācijas procesiem šajos objektos.

D.Čoldere pozitīvi vērtē LRB valdes darbu 2013.gadā, atzīmējot, ka visi strādājuši ar atbildības sajūtu, bet lai risinātu restaurācijas darba jautājumus un problēmas varētu vēlēties labāku kolektīvo LRB biedru sadarbību un komunikāciju.

Revidente Inita Smila informē, ka LRB finanšu revīzijas veikta 2014.gada 14.janvārī un pārskatīti nav konstatēti. Tiek ierosināts izlemt par atalgojumu kasierim, nosakot to 500 eiro apmērā.

Kopsapulce vienbalsīgi apstiprina

revidenta ziņojumu un kasiera atalgojuma apmēru (500, - euro).

2. 2013. gadā 13 biedri atzīmējuši nozīmīgas dzīves jubilejas. Ar ziediem un aplausiem sveicām Maiju Baņķieri, Sarmīti Gaismiņu, Dzintru Temerovu, Inesi Indrikovu, Ināru Kubaku, Silviju Orbidāni, Gunāru Dālmani, Initu Smilu, Baibu Uburģi, Indru Biti.

3. VKPAI vadītājs Juris Dambis sagatavojis lekciju „Starptautiskā sadarbība un starptautiskās organizācijas kultūras mantojuma saglabāšanā”, kas ietver informāciju sākot ar UNESCO dibināšanu un beidzot ar divpusējiem starpvalstu līgumiem t.s. Norvēģijas un Zviedrijas finanšu instruments Kultūras mantojuma saglabāšanā.

D.Čolderes komentārs: drīz tiks publikota informācija par Eiropas struktūrfondu finansējuma piešķiršanu ar tādu pieeju, kas nevis daudz un lieliem objektiem, bet nelielas summas (10,000 – 30.000 EUR) salīdzinoši mazu objektu atjaunošanai.

4. D.Čoldere informē par nepieciešamību veikt izmaiņas LRB statūtos, papildinot tos ar dažiem punktiem, kas nepieciešami LRB kā sabiedriskā labuma organizācijas statusa iegūšanai. Klātesošie vienbalsīgi atbalsta piedāvātās izmaiņas konceptuāli.

5. LRB projekta „Desmitā Baltijas valstu restauratoru triennāle” vadītāja I.Rudzīte informē par padarīto un darāmo. Izveidota darba grupa triennāles organizēšanai:

Iveta Daugule–Balode, Sarmīte Gaismiņa, Māris Jēkabsons, Velga Opule, Laura Lūse, Juris Pavlovs, Indra Saulesleja, Indra Tuņa, Roberts Vecums-Veco, kura strādā jau kopš 2013. gada pavasara.

Triennāles saturs: konference 27.-29.maijs, kuru papildina stenda referāti, trijās konferencēs darba dienās tiks nolasīti 29 referāti, izstāde „Atdzimšana”, kultūras programma, kas piedāvā atvērto durvju laikus muzejos, darbnīcās un mācību iestādēs, kā arī 3 ekskursiju maršrutus – Rīgas ar pilsētvīdes pieminekļu un restaurācijas objektu restaurāciju., Kurzeme – ar Kuldiģas un Ugāles ērģeļu restaurācijas darbnīcu apmeklējumu. Finanšiāls atbalsts Triennālei saņemts no VKKF, SIA

„Re&Re, SIA „Coparal Baltica”. Informācija par Triennāli drīzumā būs atrodamā tai veltītajā mājas lapā, kuras izveidi sponsorē SIA „Caparol Baltica”.

6. Dažāda informācija un debates.

Jānis Tolpežņikovs informē par plānoto pieredzes apmaiņas braucienienu, kas varētu būt uz Somiju – konkrēti uz Helsinkiem, uz Lietišķo zinātņu universitātes Metropolia Konservācijas nodaļu Vantā un uz dažādām citām restaurācijas darbnīcām. Iespējamais brauciena laiks – septembris, ilgums 5 dienas.

J.Tolpežņikovs aicina kolēģus dalīties idejās. Laura Lūse min vairākas idejas, kas nav realizētas, piemēram – doties ar izglītojošiem semināriem pie kultūras pieminekļu lietotājiem un turētājiem, lai pamācītu kā restaurēt, kā uzturēt, kā saglabāt. L.Lūse aicina piedalīties mājas lapas informatīvajā darbā.

Dita Murziņa atkārtoti runā par aktīvāku darbu avīzes veidošanu. Dace Čoldere uzsver, ka vēlams aktīvāka un divpusēja sadarbība ar LRB valdi un ja ir kāda interesanta ideja, tad vajadzētu arī pašam to realizēt. D.Čoldere aicina kolēģus, kas saņēmuši atbalstu no VKKF, dot informāciju par realizētajiem projektiem mājas lapā.

10.jūnijs ir LRB 25.dzimšanas diena – Dace Čoldere uzaicina biedrus uz balli Bauskas pilī 13.jūnijā. No LRB līdzekļiem tiks finansēts transports, bet cienasta groziņus jāpiepilda katram pašam.

D.Čoldere iesaka biedrības Goda balvas piešķiršanu pārcelt šajā gadā, tādējādi izvairītos arī no sakrītības vienā gadā ar Kultūras mantojuma balvu. Tiek izvēlēta Goda balvas komisija – Ilze Bula, Zane Kēlere, Inese Poriete.

7. LRB vadības un valdes vēlēšanām tiek izdalīti biļeteni aizpildīšanai. Notiek kandidātu izvēršana priekšsēdētāja amatam, biedrības valdei un revidenta amatam.

Balsu skaitīšanas komisijā ievēl Māri Ikertu, Inesi Porieti, Lienī Visendorfu, Vladislavu Tjurinu, Daci Dubrovsku. No izvērštajiem 16 kandidātiem tiek ievēlēti:

Dace Čoldere – LRB